

Rövid ismertető a Karácsony Sándor-gyűjteményről

KARÁCSONY SÁNDOR (Földes, 1891. január 10. – Budapest, 1952. február 23.) a XX. század nagy magyar gondolkodója, a Debreceni Egyetem egykori pedagógia professzora. Máig aktuális és modern neveléstudományi eszméit tíz kötetben foglalta össze, úttörője a hazai nyelvészet korszerűsítésének is, s a magyar filozófiai gondolkodás egyik legeredetibb képviselője. Korának nagyhatású ifjúsági vezetője, elnöke volt a Magyar Cserkészszövetségnek, a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetségnek; a Keresztyén Ifjúsági Egyesületnek pedig világbizottsági, majd végrehajtó-bizottsági tagja. 1945 után megalapozója és vezetője volt a magyar közművelődés egyik legjelentősebb mozgalmának, a szabadművelődésnek, egy ideig a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetségnek is. Amikor világossá vált, hogy a kialakuló új rendszer nem tart igényt autonóm személyiségekre és szervezetekre, tisztségeitől megvált, majd 1950-ben lemondatták katedrájáról és nyugdíjazták.

Ezt a gyűjteményt Karácsony Sándor egyik tanítványa, KONTRA GYÖRGY (1925–2007) orvos, pedagógus hozta létre. Fő tartalmi egységei a következők: 1. Karácsony művei (1. és további kiadások), 2. Karácsonyról szóló művek, 3. Karácsony Sándor tanítványainak a művei (pl. Dankó Imre, Fabricius-Kovács Ferenc, Gellért Sándor, Heltai Miklós, Jánosi Sándor, Lükő Gábor, Oláh Andor, Szathmáry Lajos, Székácsné Vida Mária és Vekerdi László munkái), 4. az Exodus Kiadó által megjelentetett művek, és 5. más, Karácsony tevékenységével szorosan összefüggő kiadványok, többek között az általa szerkesztett lapok, folyóiratok (Az Erő, Magyar Ifjúság, Pro Christo, Új Szántás, stb.).

A gyűjteményben számos kisnyomtatvány, fénymásolat, fénykép, kézzel vagy írógéppel írt feljegyzés, dokumentum is megtalálható.

A Karácsony Sándor-gyűjtemény egyik fő értéke abban lehet, hogy itt egy helyen tanulmányozhatók olyan, Karácsonyra vonatkozó művek, dokumentumok és hivatkozások, amelyek máshol csak szétszórva találhatók meg. Például a gyűjtemény katalógusából meg lehet tudni, hogy a „Juhász Géza levelesládája” című kötet (Szépirodalmi, 1987) mely lapjain szerepel Karácsony Sándor neve, a „Szárszó '93” kötetben (Püske, 1993) kik s hol utalnak rá, vagy a „Forrás” Vekerdi László-émlékszámban (2010. április) kik említik Karácsonyt.

Ez a gyűjtemény gazdag anyagot tartalmaz, de nyilván nem lehet teljes. A jövőben bővíthető, s ha így lesz, annak a Karácsony Sándor életművét kutatók csak hasznát láthatják.

A Karácsony Sándor-gyűjteményt a Debreceni Egyetem Neveléstudományi Intézetének 2011. július 27-én adományozta.